

A' ROMAI TSASZARI ÉS AP. KIRALYI FELSÉG-
NEK KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indult BÉTSBŐL Kedden 5 Juniusban 1792.

*A' Sápapá az Elyséumból, a' Felső világ-béli
Sápapákhoz.*

Barátim! Az egész Felső-világnak nagyobb része Sápapá; az az, egy olyan 3 egyenlő szegeletekre osztott lapos valami, melyet Kalap helyett a' fő bé-takarására nézve azért készítettnék, hogy azzal a' főt bé ne fedjék, hanem kényesen a' hónyak alatt hordozzák — egy olyan Sápapá mondom a' Felső-világnak nagyobb része, melly az emberek képzelődésén kívül a' valóságra semmit sem használ.

Egy Frantzia Sápapá Feldmarschal *La Fayette* azt gondolta, hogy a' Magyar Kard-is tsupa Sápapá — 's azonban Májusnak 23-dikán *Vurmzer* Fő-Strázsamester Gr. *Kolonits* azon tudósítással ér-

kezék-meg a' Belgiumi fő tábori szállásra, hogy ama *Sápapátlan* Gen. Máj. Gróf *Sztáray*, ki egy fegyveres testel *Khárleroi* körül fekszik vala, a' Frantziáknak 7000 fegyveres *Sá-pap* ből álló Sz. *Am bin* és *Florenne* körül táborozó Sergét reggeli 3 órakor meg-támodvan, az egész *Sápapá* tábort Kengyel-futóvá csinálta. Ellent állottak vala egy előbb a' *Sápapák* magok mentségekre, de a' mi fegyvereseinknek tüzet ki nem álhatván, véres fővel szaladának vissza, és *Philippeville* Váraig csak annyi *curázsijok* sem vala *Lóthnéval*, hogy vissza tekintettek volna. 3 ágyut, az egész *Sápapá* tábor Sátorait, minden készületeit és *Sápapáit* honyok alá fogván a' *Sztáray* fegyveresei, szerentsés prédává tevék. Az *Elyséum* felé mint egy 300 *Sápapák* Komendéroztatának a' tsata piatzról, 4-et elfogtanak. A' mi fegyvereseink közül 4 el-esett, 22-tő sebet kapott. — Alig kezdődött el a' *Kakas* háboru — már a' *Difznó-Pálfstor*-is *Sápapát* visel az *Elyseumban*, olly nagy transportakkal érkezik naponként. Ezen Frantzia *Filosofus* honyajji ékelségnek mint le-járt légyen *betsülete* itt nálunk, láthatjátok.

Romából írják, hogy ama' nevezetes Frantzia Pap *Maury* Ur, nem *Thebái* (mint előbb irták volt), hanem *Nitzéai* Érsekké szenteltetett-fel Apr. 20-dikén a' Sz. Péter Templomában. Kárdinális *Zeláda* volt a' Fel-szentelő, a' ki mellett két Fr. Érsekek szolgáltak. Jelen voltak ezen tzeremonián a' Frantzia Király' Nénnyei, kik mind ez ideig *Romában* tartózkodnak, és sok Fő Frantziák-is. Vége lévén a' tzeremoniának, el-bútsúzott *Maury* Ur, Pápa ő Szentségétől, a' Kárdinálisoktól, és más Fő Papi Személlyektől, 's ki indult nagy úti készülettel *Romából*; hanem midőn már egy mértföldnyi formán el-haladt volna: meg-állapodott, 's vissza küldött egy *Hirmondót Romába*, azzal az izenetettel, hogy az ő Megyéjét el-foglalták a' Hitetlenek (*Infideles*); mellyre nézve, kéntelen félbe szakasztani az útját: a' minthogy estve felé vissza tért, de már ekkor

min-

minden tzeremonia nélkül *Roma* Várofsába. — —
 Ez már olyan szokás, melly rend szerint szokta követni az ugy nevezett *In partibus Infidelium* Érsekeknek, és Püspököknek meg-tételét. — Na-
 gyon fáj a' *Római* Egyházi Fő Rendnek, sőt bosz-
 szankodnak rajta a' Frantzia Országból ki-költö-
 zött, és most Romában tartózkodó Érsek-ek-is,
 hogy *Maury* Ur valóztatott *Frankfurti* Nuntzius-
 nak. A' *Pasquino* nevezetű Oszlop, rakva van min-
 den nap, ezen Urat érdeklő motskos irásokkal.

Egy Frantzia Tábornak fő Vezére *Montesquieu*,
 a' múlt hónapnak 11-dikén arról tudósította a' Nem-
 zeti-gyűlést, hogy a' *Sárdiniai* Sergek *Var*, *Mont-*
meliant és *Lion* felé a' közelebb lévő Posta útban
 vagynak, a' midőn az ő Sergei nagyobb részén
 még tsak a' papirofsan állananak, és útban lévő
 Sergeinek meg-érkezésekhez is leg-alább is egy hó-
 nap vólna tsak reménysége — és hogy *Sárdinia*
 rettentő hadi-készületekkel mozog.

Turinból 16. Máj. azt írják: „A' hadi készü-
 leték itt olly nagyok, hogy az Olosz Sergek-is
 minden órán a' Frantzia háborura mozdulandók.
 A' mi *Szávojai* Komendánsunknak megint 2500
 fegyverések küldettek, és ezen kívül minden nap
 mennek a' Sergek *Szávoja* és *Nizza* felé. A' Fran-
 tziák nagy Táborba gyűlnek az előttünk álló ha-
 tár szélekre; noha még eddig ez ellennünk való
 hadnak ki-nyilatkoztatása még nem esett, és sem-
 mi ellenséges dolgok nem történtenek. — *Turin*
 Várofsában ki-hirdettétett; hogy azok a' Frantziák,
 kik meg nem mutathatják, hogy már 5 esztendő-
 től fogva ott laknak, mind tsapattasának-ki. A'
 múlt hétfőn este 5 szekér Frantziák érkezének ide,
 és tsak azt-is nagy bajjal engedék-meg, hogy azon
 éttzaka ott háljanak.

Florentziából 21-dik Máj. Abbás *Maury*, mint
Apostoli Nuncius ma reggel mene itt keresztül *Frank-*
furt felé.

Varsoból az iratik, hogy mivel már a' Lengyelek az ő Muszkával lévő háborujokban semmit nem kételkednek, oly buzgón kívánnják ezen nyomoruságában Hazájokat segíteni, hogy egy *Vajdaság* 1 milliomot, sokan különös emberek 4, 5⁰⁰'s 600 arannyokat ajándékoznak a' hadra. Egy *Blank* nevű Kereskedő 100-ezer arannyat adott minden u'sora nélkül. — *Pétersburgból* költöznek haza a' Lengyel Uraságok.

Emődönn. Tek. *Borsod* Vármegyében, a' mostani Katona szedéskor meg-fognak a' Birák egy Czigány Legényt Katonának, a' Biró az EsküTTYÉVEL el-vizsi az ujj Reklutát Miskóltzra asentálni, de a' Biró és Eskütt, minthogy az ujj Rekluta Czigány vólt szégyenlették bé menni a' N. V-gye Tiszttyeihez, és Fertselhez, monda a' Czigány a' Birónak és Esküttnek, no! ha kentek szégyenlik, majd bé-megyek én, a' Czigány bé-megyén maga a' N. V-gye Házában, 's kérdik tőlle a' Tisztek, mi bajod? Nékem, ugy mond a' Czigány semmi bajom nints, hanem két Reklutát hoztam. Kérdik az Urak hol vannak? mond a' Czigány oda ki, bé-hivatják a' Czigánnyal a' Birót és Esküttet, 's megvisitérozzák mind a' kettőt, 's az Eskütt alkalmazatosnak találtatván a' Katonaságra, ott maradt Katonának, a' Birót el-botsáttják, a' Czigány rendes inventiójával igy adá által a' Katonaságot az Esküttnek, 's igy szabadúlt-meg a' Kakas vér ontástól. *Audaces fortuna juvat, timidosque repellit.*

Thorda 24. *Máy.* — Ezen Hónapnak 13-dik napján oszlék-el Tordáról a' N. Tsorda Vármegye' közönséges gyűlése, melly tartott 16 napokig, és olly munkás szorgalmatozsággal folyt, hogy 102 Causák folytanak-le végezés mellett. Ritka példa. Igy lehet a' munkás szorgalmatozságnak egy bölts és serény fő alatt a' közhaszonra tsudaképen fáradni. Ujjabb gyűlése lészén a' Nemes Vármegyének, Juniusnak második nagján Szász-Régenben. — A' napokban Hátszeg vidékén, Barbát-vize nevű faluban, egy *Csóka* Sámuel nevű nemes ifjú mostohaannyával régen perben lévén, sőt tölle meg-is nyerttetvén, arra vetemedék, hogy minekelötte Executió menne réája, éjjel a' mostoha anyjának házába az ablakon bé-búván, két pistollyokkal a' mostoha annyát agyon lövé. — Ugyan Hátszeg vidékéről ezt a' szép ujjságot értjük, hogy Tek. *Gyujtó* Ur, ki mostan M. Gróf *Kendeffi Elekné* Ur Afiszony ő Nsága jószágait ottan árendában tartja nagy munkasággal és majd *Herculesi* probával a' Hátszegen keresztül a' Sztrigyben folyó egy sebes vizen, melly az Oláh Országra nyuló havasokról le-jö, szerentsésen útat nyitott, nagy költséggel a' rettentő köveket és egyéb akadályokat el-háritván, hogy tutajok mehessenek a' Sztrigyen bé a' Marosba. Meg-betsülhetetlen boldogságára fog e' szolgálni az hazának, Szegednek nevezetesen. Ez által az Aranyasi és Marosi tutajok, deszkák, és léteznek, mellyek már iszonyu árrára hágtanak, megfognak szállani árrokban. Ugy hallik, hogy már az első próba a' szoross havasok közzül jó darab ideje szerentsésen ki-érkezett. Éltelje az Isten és szaporittsa a' munkás szorgalmatozságu fáradhatatlan embereket. — Ez előtt egy héttel esett hóharmat a' Maros és Küküllő vidékeinek Szöllejekben iszonyu kárt tett. De a' minap egy jég-is által ment ezeken a' vidékeken; sok károkat tett. A' Szöllő jövéseiről

e' felett minden felöll azt haljuk , hogy igen ge-
 rezd nélkül valók. Igen szük borhoz vagy on egész
 Erdélyben , még a' Szászszágon is minden embernek
 reménysége. A' fok tavaszi szeles és száraz idök
 után éppen most kezd elsőre fordulni az idő. De
 a' gabonák nagy részint szegények. — Már bizo-
 nyos hirül hordoztatik , hogy Erdélyi Directornak
 tétetett M. *Szent Páli László* Ur , és Vitze-Director-
 nak M. *Ajtai András* Ur. — Tordán-is a' jó Elöl-
 járó Hadnagy *Miklós László* Urnak szorgalmatos-
 sága azt tselekedte , hogy a' Torda hasadékja mel-
 lett lévő majd járhatatlan erdőnek azt a' hasznát
 venné a' Város , sőt jövendőben az egész vidék-is,
 hogy mész-égető kementzék állittassanak. E' nagy
 ujjság és leg-első hasznos találmány a' Tordai ha-
 táron. Már a' mész-égetés probája meg-esett. És ma-
 gam láttam , a' leg-jobb mészek közzül való a' világon.
 Bár tsak a' szorgalmatos Hadnagyunk még a' tűzi
 fának dolgában segitene ezen a' Városon , melly
 igen meg-lehető vólna rész szerint az havasokról,
 rész szerint a' Város erdejéről , mely most tsak nem
 járhatatlannak tartatik. No! véghez viheti ezt az
 a' jó Ur , ha másokkal együtt a' Felsőbbek előtt
 ennek a' fa dolgában egész Erdélyben leg-nyomo-
 rultabb Városnak állapotját jó móddal fel-adja ,
 melly dologban ha még rajta nem segitenek , akár
 ki láthatja , hogy tsak zo esztendő alatt ez a' jó
 helység a' szegénységtől lakhatatlan leszzen. Már-
 vány-követ oszlopul érdemelne a' szorgalmatos Had-
 nagy Ur , ha ebben tehető bizony nem kis fárada-
 ságát és utánna való járását szerentsés ki-menetel-

lel koronázná. — Bár a' szomszéd Városbéli Hadnagyk - is az effélén inkább, mintsem az igazat kimondók ellen való panaszon gondolkoznának.

Felvintzről is az iratik Máj. 15 dikén, hogy T. N. Alsó - Fejér Vármegyének nem régiben gyűlése tartatván, az ugy nevezett Járások számát 18 - ról 10 re szállította. Sajnálotta ugyan, hogy 8 érd. Szolgabiráit hivataljoktól meg - kellett fosztani; de ezt kívánta ama bölts — *quod fieri potest per pauca, non debet per plura.*

Szeben 9. Máj. — „Zalatnan bizonyos ragadó nyavallya kezdett vala uralkodni, melly elől az Uraságok már el - is szaladtanak vala, de már kezdett tsilapodni; minekutánna benne sokan el - hullottanak. — Vargyason igen nagy égés vólt ez előtt egy héttel. Egy Afzszony tsak nem a' gyujtogatáson találtatván, a' tűzbe vettetett, 's itt végzette életét — 32 ház lett hammuvá. — — Brafsó vidékén - is Magyaros nevű falunak nagyobb része, véletlenül támodott tűz által semmivé lett. Igy járt Vulpor nevezetű Szász falu - is a' napokban; melly nem meszse vagyon Szebenhez. — — Már Szebenben, Mészáros utzában fel - állították a' Bétsi szokást. Minden 6 dik ház oldalán lámpás függ, és éttzakának idején világositt. — Holmi mostanság támodott Tolvajok, a' Szeben mellett lévő Szelindeki erdőn loppangottak; kik a' Medgyesi Sokadalomból haza - felé menő mester - emberek közül némellyeket kezdettenek vala már meg - fosztani. Ezeknek el - fogásokra, és el - szélesztésekre egy Kompania Gyalogság rendeltetett.

A' *Báseli Püspökségben* a' Frantziáknak itt létektől fogva nagyon frantziáson folynak a' dolgok. A' többek között a' múlt hónapban vagy 2000 Paraszatok egy *Cornot* nevü Püspöki faluba öszve seregelvén, és — *éllyen a' Nemzet!* kiáltván, *Brundrut* tartományát szabadnak lenni hirdették, és hogy magoknak ezen tartományotskában ujj Constitutiót szerezzenek, meg határozták. Az után a' fő Város felé indultanak, és a' mint régen a' Státusok gyűlései a' Várban szoktanak vólt tartatni, ők - is a' magok Gyűléseknek helyyévé most - is ezen Várat akarják vala el-foglalni. Midön *Brundrut* Várofsa alá meg-érkeztenek, 12 Deputátusokat küldötte nek bé a' Városba, hogy a' kapuk előttök nyittatnának - meg, mivel ők minden fegyver nélkült akarának bé-menni. A' Magistrátus meg - nyittatta a' kapukat. A' Paraszatok a' magok Syndikusoktól vezéreltetve bé indulván a' városba, nagy örömmel kiábállyák vala — *éllyen a' Szabadság! éllyen a' Nemzet! éllyen Syndikus Uram!* Innen indult a' 2 ezerből álló *Brundruti Paraszt Nemzeti gyűlés* a' Vár felé, mellybe a' Püspök jó-akarói és követői magokat bé-zárták vala. A' Paraszatok Deputátiót küldötte nek a' Vár gondviselőéhez, és bé - bocsattatásokat kérték. A' Gondviselő azt kívánta, hogy a' Syndikus tsak egyedül mennyen bé: de sem maga, sem a' Parasztság nem állította néki egészségesnek lenni egyedül bé-menni. Midön így vólnának a' Paraszatok bizonytalanságban a' Vár - kapui előtt, ennek kapui egy lizeriben nagy hirtelenséggel felnyillának, és ki - lizegezett, vagdalt vasakkal töltött ágyukból és a'probb puskákból tűz adaték réájok. — Halva tsak kettő maradott a' Paraszatok közzül

a'

a' földön : de fokban sebessedtenek - meg, és bizonyosan fokban hullottanak volna el, ha szerentséjekre az ágyuzók tudatlansága miatt, a' töltés az ő fejek felett nem ment volna el. — Tsak ugyan így-is szerentsésen el-szélesztettenek ezen alkalmatossággal a' Parasztok. A' Syndikus leg bajosabban vesztegett útát, mivel az ő fejére 200 aranyokat tett vala a' Püspök.

A' *La Fayette* Sergej, *Namur* városa felé elő nyomulván, a' Sz. *Gerárd Apáturságát* meg-szállották, és magoknak eleséget kértenek. A' Frantziáknak, mint-hogy fokban vóltak, fok eleség kellett. A' Papság eleget szabadkozott, hogy nintsen. Meg kell lenni — *mondanak a' Frantziák* — és pedig kész pénzért mindent. Tsak került-is utolyára annyi eleség elő, a' mennyi árut a' Frantziák kívántanak. De melly igen el vesztette végre itt a' Frantzia Commissarius minden Creditjét, képzelné lehet, midőn végre kész pénz helyett illy szókkal fizeté-ki az egész sumrát a' Papoknak: — „Uraim! mi néktek semmivel sem tartozunk. Az Apáturságok semmivel sem birhatnak. Az ő jószágok a' Nemzeté, és így nem vagyunk kötelesek hogy néktek meg-fizessünk. „

A' *Frantzia Nemzet* e' következő fel-tételeket kívánja a' Német Országi Fejedelmektől: — hogy az új Frantzia Constitutiót leg-kisebb változás nélkült hadják helybe: — a' ki-költözött és ki-vándorlott Frantziákat a' magok földjökön ne szenvedjék - meg: — vagy barátjaivá légyenek a' Frantzia Nemzetnek, vagy maradjanak Neutralistáknak: — végezetre, hogy az Auszriai Sergeknek a' magok földjökön által menetelt ne engedjenek. — Némelly emberek azt erősitik, hogy nem tsak *Svétzia*, *Anglia*, és a' *Baváriai Válofzó Fejedelem*, hanem a' *Würtembergai Hertzeg* is a' Frantziákra nézve magokat már Neutralistáknak lenni ki-irdették volna. De ezen dolognak még egész hitelt nem adhatunk, annyival inkább, mivel közelebbről a' *Bétsi* és *Berlini* Udvarok a' *Svéviai* Kerület-béli Fejedelmeket annak formás módja szerint

rint meg-hívták, hogy ezen két Udvarokkal a' Frantziák ellen ezen Fejedelmek is szövethetnének öszve, és a' Frantzia pestisnek egyenlő erővel állának ellene.

Az Ausztriai Sergek nem tartották méltónak lenni sokáig az el-foglalt *Bavay* nevű Frantzia városkába mulatni, hanem nem sokára vizíza jöven belőle, ismét Frantzia Sergek költöztenek belé.

Az Anglus nép szégyelli, hogy igen hirtelen hitelt adott azon hirnek, melly szerint *Cornvallis Tippó Sahebet* földig meg-vervén, már fő Városát *Seringapatnámot* is el-foglalta volna. — Az Anglusok ugyan már 5 nagy erőiségeit foglalták-el ezen *Napkeleti Indiai* erőss Fejedelemnek: de a' fő Városon *Seringapatnámon* kívül, vagyon néki még egy más nagy erőisége-is kezénél.

Némelly külső Levelek azt erősitik, hogy Anglia éppen nem akarta volna meg-engedni, hogy a' *Berlini* és *Bétsi* Udvarok *offensive* hadakozzanak a' Frantziákkal, és *Leopoldnak* a' Pruszszus Királlyal való *Pilnítzi* egyezése szerint, a' Pruszszus és Ausztriai Sergeknek tsak oltalmazólog-is kellett volna magokat viselni, ha magok a' Frantziák olly vakmerő hirtelenséggel az Ausztriai Sergekre réa nem ütöttek volna.

Lengyel Ország. — Az ujjabb *Warsovi* Levelek meg-egyezőlög erősitik, hogy a' melly napon *Bulgakov* a' Lengyel Státusoknak az Orosz Tsászárné Manifestumát, mellyben ez a' Lengyelek ellen hadat izent, által adta, ugyan azon napon, az Orosz Sergek Lengyel Országot, egy néhány oldala felől meg-támodták. Hertzeg *Poniátovszki* Josef a' Lengyelek Generálissa Ukraniaában, már meg lehetősön öszve tsapott az Orosz Sergekkel: de ezen tsatákról még bizonyos tudósításaink nem érkeztenek. A' bizonyoson iratik, hogy ezen Hertzeg *Poniátovszki* 2000 Lengyel Kozákokat és 30 ágyu-

ágyukat, mellyek már az Oroszokhoz partolt *Potzkihoz* akarnak vala szökve által indulni, szerentsésen el-fogván, ezen két ezer Kozákok külömb külömb féle Lengyel Regimentekhez ki-osztatának.

Az Orosz Tsászárnénak a' Lengyelek ellen ki-adatott Manifestuma annyival nevezetesebb, mivel éppen abban az időben téteték világ elejébe, midőn az egész Politikus világ az Orosz Sergeknek a' Frantziák ellen való indulását várná, és a' midőn már a' Frantziák ellen öszve szövöttezett más Europai Fejedelmek vélek öszve is bonyolódtnak. Ugy lehet látni, hogy Anglia nem ok nélkült akar Neutralistának maradni.

Az Orosz Tsászárnénak Manifestumát sokan kívánva olvasák, mellynek summája ez: — „

„ A' Lengyel Respublikának *függetlensége és szabadsága* minden ő véle szomszédos Hatalmaságokat örökké arra indítottak, hogy ezen ő bóldogságait erősebb fundamentomra helyheztesék. Az Orosz Tsászárné, a' kit a' Lengyelekkel való szövetség vélek leg-szorossabban öszve kötött, málok felett kötelesnek ítélte magát lenni azt munkalódni, hogy a' Lengyeleknek ezen két jussai, u. m. a' szabadság és függetlenség meg-oltalmaztassanak. -- Ezen Tsászárnénak szüntelen tartó gondosága, melly a' maga eredetét valamint egy felöll a' jó rendnek és igazságnak szeretetéből, ugy más felöll az ő alatta lévő Nemzetekkel egy eredetű, nyelvű 's több egyéb egy forma tulajdonságu Lengyel Nemzethez való szeretetből vette, nem tetzhetett szükséges képpen azoknak a' nagy ditsőségre és uraságra vágyó személyeknek, kik az Ország Törvényei által nékiek adatott hatalommal meg nem elegedvén, ezen hatalomnak terjesztését az Ország törvényeinek le-rontása által akarták munkalódni. — E' végre nem mulattanak-el ezek semmit, hogy egy felöll a' Tsászárnénak a' Lengyel Nemzet szabadságához és jussaihoz viseltető gondoságát meg hidegithessék, más felöll pedig az ő jó végre tzelező tiszta

tiszta indulatját fekete színnel festhessék-le. Illy tzelből azt az *Aktát* is, melly által a' Tsászárné a' Lengyel Nemzetnek Constitutioját garántérozta vólt, ugy festették-le, mint a' leg-undokabb és terhesebb jármot; holott az Orosz birodalomnak *Garantiáját* a' leg-hatalmasabb Nemzetek, u. m. a' többek között a' *Német birodalom*-is, kerelik, és azt függetlenségek' leg-erősebb fundamentomának lenni állitják. De bizonyosá tézik a' Tsászárné' ezen Garantiájának hasznos vóltát némely ujj történetek mindenek felett, melly Garántia nélkült a' Tsászárnénak nagy szivűségén és barátságán kívül, semmi egyéb indittó okok elégségesek nem lettek vólna arra, hogy a' Lengyelek a' Tsászárnét a' magok belső ellenségeikkel való küszködésben segítségül hívhasák.

Azok, kiknek már nagy darab időtől fogva szerentséjek vólt, a' népnek el-nyomására, és az ő régi szabadságának le-rontására minden-féle tévelygő gondolatokat el-terjeszteni, tsak egy jó alkalmatosságot vártanak, hogy fel-tett tzellyoknak végre való hajtásához kezdhesenek. Ezen tzellyoknak el-érésére leg-alkalmasabbnak gondolták azt az időt, midőn az Orosz Udvar egy időben két felöll-kéntelenített hadakozni. Ekkor gyült öszve *Varsóban* a' Diæta. Az Ország Követeinek adott rendelések szerint, ezen Diætának szabadnak és olyannak kell vala lenni, mint az előbbeni időkben szokásban vólt. Ez azonban egyszerűben egy (ugy nevezett) *Confederátios Ország-gyülésévé* változott, a' nélkült hogy valami oka lett vólna arra. A' ki-hirdettetett *Confederátios Diploma* nyilatkozattatta-ki a' dolgokat, mellyek a' végre hajtás végett fel-vétetendők valának. Ezen Diæta főbb foglalatosságainak ezeknek kellett vólna lenni — hogy a' szabad és Respublikai igazgatás formája fenn-tartassék, a' Tisztviselők az ő elejekben szabott határok között maradjanak, és a' tulajdon oltalmazassék. A' Lengyel Nemzet maga megítélheti, melly igen el-távozott légyen ezen Országgyűlése

gyűlése azoktól a' foglalatosságoktól, mellyeket közönségesen a' maga foglalatosságainak lenni előre ki-hirdettetett vala.

Azoknak a' fok törvéntelenségeknak és a' Lengyel Respublika szabadságai' meg-bántásainak, mellyeket ezen Diæta vagy az abban hatalmaskodó párt, véghez vinni bátorzkodott, bolygatása nélkül is elég, tsak azt emliteni, hogy ezen Diæta, minekutánna egy Felségnek (*Majestásnak*) minden jussait, mellyek így a' Respublikának természete szerint, soha egy kézben fenn nem álhatnak, magának el-foglalta és öszve zavarta volna, minde-nikkel ezen *Felségi Jusok* közzül igen méltatlanul viszsa-élt, a' Diætának üléseit, melly a' Lengyel Historiában hallatlan, negyedfél éztendeig ki-nyujtotta, és végre mind ezen szomorú foglalatosságait-azzal végezte-bé, hogy 1791 ben Májusnak 3-dikán az egész Uralkodás formáját fel-fordította, melly Uralkodás-formája alatt ezen Respublika olly fok éztendőktől fogva szerentsés vólt. Ezen Uralkodás-formájának omladozásaiból erede az a' Monarkhia, melly az ő újj jussaira, és azon határookra nézve, mellyek közzé tsak valami szinlésből szorittatott, nem egyebet, hanem tsupa egymással való ellenkezéseket, és a' régi Constitutioval való fen nem álhatást, égy tsupa maga végeihez képpelt való elégtelenséget mutat, 's a' melly végezetre még tsak az árnyékát sem hagyja-fenn annak a' szabadságnak és azoknak a' prærogatíváknak, melyek mellett a' Lengyelek eddig-elé olly igen buzogtanak. A' *Lengyel* Tronusnak Valosztó Koronai Jussa, örökös-sé változott, és az a' bölts ősi Törvény, melly szerint egy Uralkodónak életében, még tsak gondolkodni sem szabad *Successorrol*, éppen oly vakmerőséggel rontatott-meg, mint minden más több Törvények, mellyek ezen Lengyel Respublikának tartóságát meg-erősítették vala. Azok az eszközök, mellyek illy fok plánumoknak véghez vitelére fordítottak, éppen ollyan erőszakosok vóltanak, mint

mint ezek magok. A' Revoluzió napján a' Gyűlés palotája, és az egész vár teli vala a' *Varsovi* néppel, fegyveresek valának bé-rendeltetve, a' fegyveres-házból ágyuk hozattanak és szegezettének vala ki, az Agyuzók Regimentje és a' *Lithvániai* Gárda a' nép segítségére állottanak készen, és azok ellen az Ország Követei ellen valának fel-indittatva, kiknek ellen-állásától lehetett tartani. A' magok, hazafiságok mellett álhatatos Országos Követek halállal fenyegettettek. *Suchorzewski* a' *Kaliszi* Követ, ki hasán tsuszva a' leg nagyobb alázatossággal tsúszott a' Tronus elejébe, és a' Királyt a' maga hitével petsételt *Kötésekre* (*Pačta Conventa*) emlékeztette, minden irgalom nélkül, minden maga szabadságának érzését még el nem vett Lengyeleknek boszszuságára, egy Országos Követ rangjának leg-nagyobb meg-bestelenítésével, lábbal rugdostatott félre. És egy ilyen módon formáltatott Revolútiót akarnak ennek fejei, az egész Nemzet meg-egyezett akaratjának lenni hirdetni?

(*A' többi következik.*).

Fontos apróságok.

Rég írjuk, hogy ujjságokkal terhes az ifjú-aszszony *Europa* — szül nem sokára. — — Azt írják *Varsovból* Május' 21-dikén, hogy 60-ezer Muszka a' Lengyel Ukrániába bé-szállott; sőt nem tsak, hanem a' mint mondják, az Orosz Kozákok és a' *Vilhorfszky* Generál alatt lévő Nemzeti Lengyel Lovasság között már tsatára-is került a' dolog. — A' Lengyel Király meg-határozta magát, hogy ezen hónapban maga-is személlyesen ki-áll a' tsatapiatzra, és Hazáját ellenségei ellen személlyesen óltalmazza. — Lengyel Ország szélibe 25-ezer Pruszsus Katonák érkeztenek. — A' Belgium felé menő Pruszsus Sergekről semmi bizonyost nem tudunk. — Segítségére megyen é a' Pruszsus a' Lengyelnek, vagy mire jelent már ott meg, meg tudjuk minden órán.

Varsoból Májusnak 14-dikén egy emlékezetre méltó történetet írnak minden Levelek, ha igaz. „Egy Káplán, (az Udvarhoz tartozó Tanátsos Pap, Gyontató Pap, vagy mi lett légyen nem iratik) a' Lengyel Királyhoz mégyen nem régiben, és a' Királyt mély gondolkozások között találván, azt a' szabadságot vészi magának, hogy a' Királyt a' maga gondolkozása okáról egész alázatossággal meg-szollittya, és tudakozza. Mond a' Király néki: a' mi az én szivemen fekszik Barátom, nem segíthetsz te azon. Talám tanátsommal valamit F. Uram, felel a' Pap. — Szerentsés vólnál Kedves Papom, ha olyan tanátsot adhatnál, hogy én egy kevés pénzre tehetvén szert, 100-ezered magammal a' Táborba mennél előbb ki-álhatnék, a' mi Hazánk ellenségei ellen. — 'S hát ha tudok olyan pénzt, mond a' Pap, mellyet Felséged azonnal kezéhez vehet? Mond-meg Kedves Papom, ha igaz Lengyel vagy, 's Hazádat szereted. — Itt a' Pap: Uram engedelmeskedem néked — a' Páter *Missionáriusok* Klastromában (a' helyet-is meg nevezte) 3 millió kész pénz hever egy tsomóban. Igaz é ez Pap? Valamint az Isten az Égben vagyón. Más napra virradolog egy különös Com-missió küldeték a' Klastromba, a' pénz meg-találtaték, el-viteték, és a' *Convent* rólla *formaliter quietáltaték*, hogy annak idejében a' Státus viszfafogná interestsével edgyütt fizetni. — Mind ezek igy lévén, más napra virradolog a' szegény jó Hazafi szivü *Káplány* a' maga ágyában halva találtaték sok szúrásokkal meg-ölettetve. — Ezen sze-

gény Haza, szól a' Varsói Iró, kéntelenítettik a' maga fenn tartására az idegeneknél keresni pénzt, azonban az ő Klastromosai milliomokat gyűjtenek öszve.

Tudósítás.

Jelentetik a' T. N. Fő Afzszonyságoknak, 's minnyájoknak, hogy *Stintzel* Ferentz Clavicordium Mester, 's Normalista Hitvесе, és jól nevelt két Leányi sok szép munkákban, ugy mint Magyar 's Német Főketők külömb külömb féle módon, és formán való el-készítésiben, Frizérozásban, minden féle arany 's ezüst virágoknak 's erszényeknek kötésiben, Stikelésben, Slingezésben, helyes díszes varrásokban, Tintok, Muselin Csipke Potyolat 's más e' félék tisztításában, egy szóval mind azokban a' mi egy jó nevelt Kiss-afszonykának szükségesek, tudósok. A' kiknek tehát kedvek volna magzatjaikat illyetén Afszonyi tudományra taníttatni jelentsék magokat Vátzon az említett *Stintzel* Ferentz tulajdon szépen épült szeglet házában a' Sz. János Hidgya mellett, a' hol a' szép tisztaság 's betsületnek tanulása mellett Németül 's Magyarul nem tsak beszélleni, hanem irni-is taníttatnak, Clavicordium, Hárfa, Flóta, Hegedü, 's más féle muzsikákra - is meg-állható fizetés mellett. — *Vátz 1, Junius.*